

Instrukcja do opracowania programu nauczania języka polskiego dla klas 7 - 8 szkoły podstawowej

Autorzy:

Magdalena Kalemba-Borowczak, Jolanta Banasiewicz, Róża Połeć, Renata Posieczek-Cierpiełek, Grażyna Piotrowska, Ryszard Pempere

1. METRYCZKA

Niniejsze opracowanie powstało w związku z wprowadzeniem nowej podstawy programowej. W latach 2017 – 2020 obowiązywać będą dwa dokumenty:

- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008,*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017.*

Przygotowany materiał jest zatem przewidziany do realizacji w okresie przejściowym w latach 2017-20. Podstawa programowa przewiduje 5 godzin języka polskiego tygodniowo. Poniższa propozycja dotyczy zatem uczniów, którzy w klasach 4 - 6 realizowali podstawę programową z roku 2008 z późniejszymi zmianami. Schemat programu może być pomocą dla nauczycieli przy konstruowaniu programów nauczania dla uczniów klas 7 - 8.

Przyjęta forma zapisu jest zgodna z zasadami budowania programów nauczania.

2. OPIS PROGRAMU

Założenia programu

Uczniowie, rozpoczynając naukę w klasie 7, nie spełniają niektórych wymagań określonych dla klas 4 - 6 zawartych w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017*, zatem założeniem naszej propozycji jest ułatwienie nauczycielom oraz uczniom realizacji treści nowej podstawy programowej dla klas 7 - 8 tak, aby możliwa była korelacja z zapisami w podstawie programowej z 2008 roku.

Przykład

Przewidziana w nowej podstawie programowej umiejętność rozpoznawania typów imiesłówów musi być poprzedzona znajomością aspektu czasownika. Nie był on

uwzględniony w treściach szczegółowych podstawy programowej z 2008 roku dla szkoły podstawowej, nie ma go też w treściach nowej podstawy programowej dla klas 7-8 (jest natomiast w treściach dla klas 4-6 tego dokumentu). Nauczyciel musi więc mieć świadomość tego problemu i przeznaczyć dodatkowy czas na realizację przytoczonego zagadnienia w klasach 7 - 8.

Zwracamy też uwagę na to, że wiele istotnych zapisów, które są przesunięte do treści realizowanych w klasach 4-6, może być pominiętych w procesie kształcenia w latach 2017-20 jak np.: redagowanie charakterystyki, opisu przeżyć wewnętrznych itp.

3. CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Cele kształcenia i wychowania określa preambuła podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017). Istotne informacje zawiera również komentarz do podstawy programowej.

4. WYBRANE TREŚCI NAUCZANIA UWZGLĘDNIAJĄCE ROZBIEŻNOŚCI MIĘDZY PODSTAWAMI PROGRAMOWYMI Z LAT 2008 i 2017

lp.	Klasy 4 - 6, stara PP	Klasy 4 - 6, nowa PP 2020r.	Klasy 7 - 8, nowa PP 2020r.
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
1.	- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis postaci (...)	- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: charakterystyka	

2.	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w tekście literackim: porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy 	<ul style="list-style-type: none"> - zna i rozpoznaje w tekście literackim: porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje
----	---	--	--

3.	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w tekście formy liczb, osób, czasów i rodzajów gramatycznych, rozumie ich funkcje w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega role czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z „się”; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście, - rozpoznaje formy (...) czasu, trybu i rodzaju gramatycznego (...) czasownika, - rozumie konstrukcję strony biernej i czynnej czasownika, przekształca konstrukcję strony biernej i czynnej i odwrotnie, odpowiednio do celu i intencji wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany (...)
----	---	--	--

5. SPOSOBY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Kierując się przekonaniem, że nauczanie i uczenie się jest procesem społecznym, proponujemy różnorodność metod i form pracy, aby osiągać cele zawarte w podstawie programowej.

Zwracamy uwagę na siedem umiejętności kluczowych wymienionych w preambule dokumentu. W praktyce nauczycielskiej należy połączyć kształcenie

tych umiejętności z realizacją treści nauczania.

Efektywne metody nauczania to metody, które wykorzystują najnowszą wiedzę z zakresu neurodydaktyki i psychologii.

6. SPRAWDZANIE I OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Podstawowe założenia oceniania wynikają z aktów prawnych:

1. Rozporządzenie MEN z dnia 3 sierpnia 2017 roku:

§ 12. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

2. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. z późn. zm. - art. 44b., p.5:

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych i zachowania ucznia odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego, które ma na celu:

- 1) *informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;*
- 2) *udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;*
- 3) *udzielanie wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju;*
- 4) *motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;*
- 5) *dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia;*
- 6) *umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.*

Powyższe zapisy odnoszą się do zasad oceniania, co bez wątpienia wpływa na efektywność procesu kształcenia i przygotowuje do samokształcenia.

7. UWAGI KOŃCOWE

Pisząc program, warto pamiętać o wnioskach i rekomendacjach zawartych w najnowszej podstawie programowej. Szczególnie ważny zapis brzmi:

Należy pamiętać, że podstawa programowa jest dokumentem strategicznym o charakterze ramowym – dopełnienie jej szczegółowymi treściami nauczania oraz dobór form, metod i środków dydaktycznych należą do autonomicznej decyzji każdego nauczyciela, który realizuje program nauczania dopuszczony do użytku w szkole przez dyrektora szkoły.